

Ἀθηναϊκὴ ἰχώ

Φαίνεται ἴσως παραδοξολογῶν ὁ κ. Σβορώνος ὅταν λέγῃ ὅτι ὁ μεγαλύτερος Εὐεργέτης τοῦ Νομισματικῶν Μουσείου, τὸ ὅσοον μετὰ τόσου ζήλου καὶ γνώσεως διευθύνει, ὑπῆρξεν ὁ Ραυτοπούλος. Καὶ ὅμως μόνον μετὰ τὴν πολυθρόνην ἐκείνην κλοπὴν, τὴν διαπραχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ νεαροῦ ἀλλὰ τολμηροτάτου κλέπτου, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἀπεκτήσαμεν πράγματι Νομισματικὸν Μουσεῖον. Ἡ προσοχὴ τῶν ἀρμοδίων ἐστράφη ἀποτόμως καὶ οὕτως εἰπεῖν ῥαγδαίως πρὸς τὸ ληληλατημένον καὶ καταρρέον ἐκεῖνο ἐρεπίον καὶ τὸ ἀνεκαίνισεν ἐξ ὀλοκλήρου. Τὰ νομίσματα ἐξηλέγχθησαν, κατετάχθησαν, ἐφυλάχθησαν, ἐπροστατεύθησαν. Ἡ δεξιὰ πτέρυξ τῆς Ἀκαδημίας — κτιρίου, τὸ ὅποιον δὲν εἶνε μόνον κομψὸν καὶ πλούσιον, ἀλλὰ καὶ ἐκτισμένον ἐπίτηδες, νομίζεις, διὰ νάντηγῃ εἰς τὰς ἐπιδρομὰς τῶν κλεπτῶν, — προωρίσθη διὰ τὸν νομισματικὸν θησαυρὸν, ἐπὶ τὴν φύλαξιν τοῦ ὁποῦ ἐτέθη ἕκτοτε ἀνὴρ νέος, καὶ αὐτὸς ἀντικαταστήσας παλαιόν, ὄχι μόνον εἰς τὴν Ἐπιστήμην του ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ καθήκον τοῦ ἀφωσιωμένου. Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Σβορώνου δὲν προήχθη μόνον τὸ Μουσεῖον, ἀλλ' ἀνεγεννήθη, ὡς ὄργανισμὸς ἀσυγκρίτως ὑγιέστερος καὶ τελειότερος. Σήμερον ὁ ἐπισκέπτης εὐρίσκειται πρὸ θεάματος, τόσον παραδόξου καὶ εὐφροσύνου, ὥστε πρὸς στιγμὴν λησμονεῖ ὅτι ζῆ ἐν Ἑλλάδι, ὅπου εἰς ὅλα ἐπικρατεῖ μαρσαμὸς, καὶ μεταφέρεται εἰς χώραν ἄλλην, ἔσθα ἀμύλαξαι ἡ τάξις, ἡ εὐσυνειδησία, ἡ μελέτη, ἡ ἐπιστήμη, τὸ πνεῦμα.

Ὅλα ἐκεῖ μέσα συντελοῦν εἰς τὸ νὰ σε στηρίξουν εἰς τὴν γλυκεῖάν σου πλάνην· ἡ εὐπρέπεια, ὁ πλοῦτος, ἡ σοφὴ διάταξις, ἡ περὶ τῶν ἐλαχίστων φροντίς. Ἐντὸς τῶν ὑαλίνων προθηκῶν, ἐπὶ λευκοῦ μεταξίνου ἐμβαδοῦ, ἐπιδεικνύονται σειραὶ νομισμάτων ἐκ τῶν κυριωτέρων, τὰ λοιπὰ δὲ φυλάσσονται κατὰ τάξιν ἐντὸς τῶν στερεῶν καὶ εὐχρηστῶν νομισματοθηκῶν, ἐκ τῶν ὁποίων εἶνε πλήρη καὶ τὰ τρία διαμερίσματα τῆς πτέρυγος. Νομίσματα καὶ νομισματοσῆμα παντοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἶνε μέγας, ἠξίσησε δὲ τελευταῖον καταπληκτικῶς. Αἱ γινόμεναι ἀνασκαφαὶ καὶ αἱ δωρεαὶ φιλοτιμῶν ὁμογενῶν, ὡς ἡ τῶν Ζωσιμάδων καὶ ἡ τοῦ Δημητρίου, ἐπλούτισαν τὸ Μουσεῖον μας ἐπιζήλωσ. Ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι ἐν ᾧ κατὰ τὸ παρελθὸν τὸ πλουσιώτερον ἔτος ἐθεωρεῖτο ἐκεῖνο, καθ' ὃ εἰς τὸ Μουσεῖον εἰσῆχθησαν περὶ τὰ τρισχίλια νομίσματα, μόνον πέρσου εἰσῆχθησαν ἐξ αὐτῶν περὶ τὰς τριάκοντα χιλιάδας. Ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἐξακολουθήσῃ οὕτως, ἰδοὺ τὸ Μουσεῖον μας μετ' ὀλίγον ἐκ τῶν πρώτων τῆς Εὐρώπης. Καὶ σήμερον βεβαίως ἡ νομισματικὴ μας συλλογὴ δὲν εἶνε εὐκαταφρόνητος, καὶ πολλὰ καὶ σπάνια νομίσματα περιέχουσα. Μόνον πρὸς τὰς τῶν μεγάλων Μουσείων, τοῦ Λονδίνου ἔσφαρα ἡ τῶν Παρισίων συγκρινομένη θὰ εὐρεθῇ πτωχὴ. Ἀλλ' οὐδενὸς ἐν τῷ κόσμῳ ὑπὸ ἐποψὴν ἐγκαταστάσεως καὶ ἐπιμελείας ἐξεταζόμενον, θὰ εὐρεθῇ κατώτερον τὸ Μουσεῖον μας. Ὁ κ. Σβορώνος δύναται νὰ καυχᾶται διὰ τοῦτο, ἰσάκεις πρὸς τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ κτιρίου, εἰς τὸ ὅποιον ὑπάρχει σήμερον τὸ Νο-

μισματικὸν Μουσεῖον, τάσων τὸν ζήλον, διὰ τοῦ ὁποῦ κατώρθωσε νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν τελείαν καὶ παραδειγματικὴν αὐτοῦ ὀργάνωσιν.

Καὶ τότε ποῖος ἀμφιβάλλει ὅτι δὲν θὰ ἔμενε μαρκαίνόμενον ἀκόμη καὶ λησμονημένον, ἀφροσύτητον καὶ κατακλεπτόμενον ἐν γωνίᾳ τινὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ἄνευ τῆς κλοπῆς τοῦ Ραυτοπούλου; Ἡ ζημία ἦτο ὀλίγον χιλιάδων δραχμῶν, ἀλλ' ἡ ὠφέλεια ἀνυπολόγιστος.

*

Αἱ ὄραι τὰς ὁποίας διέρχεται τις εἰς ἐν Νομισματικὸν Μουσεῖον, δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων, διὰ τὰς ὁποίας εἰμπορεῖ νὰ εἴπῃ ὅτι διέρρευσαν ἐπὶ ματαίῳ. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἶνε ἐπιστήμων νομισματολόγος, διὰ νὰποκομίση τέρψιν ἢ ὠφέλειαν ἐκ τῆς ἐπισκέψεως. Διὰ πάντα ἄνθρωπον νομίζω ὅτι εἶνε ἐξᾶρχος διδακτικὴ καὶ ἐνδιαφέρουσα ἡ θεὰ τῶν νομισμάτων ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὅλων τῶν λαῶν, τὰ μικρὰ ἐκεῖνα καὶ πολλὰκις εὐτελεῖ στρογγύλα μετὰ ἄλλια, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὅμως ὑπάρχει ἀποτυπωμένη δι' εἰκόνων καὶ χαρακτῆρων ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος. Πόσαι ἀναμνήσεις, πόσαι ἰδέαι, πόσα συμπεράσματα ἐκ τῆς ἀφᾶνου ἐκείνων συλλογῆς, τὴν ὁποίαν κατέστησεν εὐγλωττοῦν ἡ ἀκάματος ἐργασία τῶν σοφῶν! Πόσαι φυσιογνωμίαι ἐνδιαφέρουσαι, ὁποῖαι μεγάλαι ἐποχαί, ὁποῖα πληθὺς μνημείων χαρακτηριστικῶν, ὁποῖα μελέτη προδίδου καὶ ἐξελλίξεως! Εἶνε ἄληθῶς θαυμαστόν.

Ἄλλ' ἂν δὲν ὑπάρχει ὕλη πολυτιμώτερα διὰ τὴν Κοινωνιολογίαν, πόσας ἐσέψεις συγχρόνως δὲν δύναται νὰ κινήσῃ μία νομισματικὴ συλλογὴ! Ἰδοὺ πρὸ ἡμῶν ὁ πλοῦτος τοῦ κόσμου. Πόσα ὄνειρα, πόσους πόθους, πόσας φιλοδοξίας, πόσας ἀπολαύσεις, ἐξεπροσώπησαν τὰ νομίσματα, τὰ ὁποῖα, ὡς ἀπομάχους πλέον τῆς ζωῆς, ἢ ὡς νεκροῦς βαλσαμωμένους, θεωρεῖτε ἐκεῖ διὰ τῶν ὑαλωμάτων παρατεταχμένα ἐπὶ μεταξίνων κλινῶν! Ὅποῖαι προσπάθειαι πρὸς ἀπόκτησιν τῶν κατὰ τὸν σκληρὸν ἀγῶνα τῆς πάλαι ζωῆς, ὁποῖα ἐνέργεια, ὁποῖος πυρετός! Ἀλλὰ πόσον δὲν θὰ ἐξέπληττοντο οἱ ἄνθρωποι τοῦ παρελθόντος, οἱ ὁποῖοι ἀλληλεφαγώθησαν διὰ τὰ χρήματα, ἐὰν ἐμάνθανον ποτὲ ὅτι, ἀφ' οὗ τὰ νομίσματα τῶν ἔχασαν μετὰ τὸν καιρὸν πᾶσαν ἀξίαν καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀπέθανον καὶ ἐτάφησαν, ἤρχισε δι' αὐτὰ νέα ζωὴ, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐξήχθησαν ἐκ τῆς γῆς διὰ τῆς σκαπάνης τοῦ πτωχοῦ γεωργοῦ, διάφορος ἐντελῶς ζωὴ, καθ' ἣν πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἀπέκτησαν ἀξίαν χιλιαπλασίαν ἐκείνης, τὴν ὁποίαν εἶχον κατὰ τὴν πρώτην τῆς ὑπάρξεώς τῶν περιόδων, — ἐγένοντο δὲ ὁ ἔρωσ τῶν ἐπιστημόνων καὶ τὸ ὄνειρον τῶν ἀρχαιοκαπήλων! Καὶ ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι ἀλληλοτραγώμεθα σήμερον διὰ τὰ σημερινά, τὰ ὁποῖα τὴν αὐτὴν τύχην βεβαίως θὰ λάβωσι μετὰ τῶν αἰώνων παρελθουσιν, — ὅταν δὲν εἶνε διόλου ἀπίθανον καὶ νὰ καταργηθῇ τὸ νόμισμα τελείως, — δὲν θὰ ἠσθανόμεθα κάποιαν περιφρόνησιν πρὸς τὸ χρῆμα, τὸ χρῆμα αὐτὸ τὸ ζωντανὸν τὸ ὅποιον λατρεύομεν ὡς εἰδῶλον, ἐὰν ἐσυλλογιζόμεθα συχνότερα καὶ βαθύτερα τὸ διδάγμα, τὸ ὅποιον μᾶς παρέχει τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον;

Ὡς προχειρότερον παραδειγμα δύναμαι νὰ φέρω

αὐτὸν τὸν κ. Σβορώνου, τὸν περισσότερον μετὰ τῶν νεκρῶν νομισμάτων ἀναστρεφόμενον. Εἰξεύρω ὅτι ἤδη ἔχει ἀποκτήσει διὰ τὰ ζωντανὰ τὴν περιφρόνησιν ἐκείνην, ἢ ὅποια ἔχει μόνον διὰ τὸν ἐπιστήμονα νομισματολόγον εἶνε ἀναγκαῖα, ἀλλὰ καὶ διὰ πάντα ἄνθρωπον, ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐργασθῆ πράγματι ὑπὲρ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος.

ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

ΚΟΡΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ¹

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ Κ^αs HANNAH LYNCH

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΑ΄.

Ἐτελευταῖος λόγος τοῦ Τελάχα.

Ἐγὼ χεῖμων παρῆλθε, ἢ ἀνοιξίς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Ἀθηνῶν, συνοδευομένη ἀπὸ ἀνέμους οἱ ὅποιοι ἔφερον ἐντὸς τῆς πόλεως ὄλην τὴν σκόνην τῶν περιχώρων, ἐντὸς ὀλίγου δὲ ὁ θερινὸς ἥλιος θὰ ἔκαιε πάλιν τὴν γλόχην, θὰ ἐμάραινε τὰ ἄνθη καὶ θὰ ἐστεῖρευε τὰ ρυάκια.

Ὁ Γουσταῦς ἔμενε ἀκόμη εἰς Ἀθήνας, σπουδάζων τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ περιμένων μὲ ὑπομονὴν μῆνυμα εὐχάριστον τοῦ Κωνσταντίνου. Ἐκδρομαὶ τινες ἐδῶ κ' ἐκεῖ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ διέλθῃ εὐκολώτερον ὁ καιρὸς. Ἡ Miss Οὐίντερς, καὶ εἰς τὰς ἐκδρομὰς καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἦτο ὁ σύντροφος καὶ ἡ παρηγορία του.

Μίαν ἡμέραν ἡ ἀγαθὴ Ἀμερικανὶς εἶπεν ἄνευ προοιμίων εἰς τὸν φίλον της :

— Ὁ γέρον δὲν εἶναι καλὰ.

— Ποῖος γέρον ;

— Ὁ εἰδωλολάτρης τῆς Τήνου. Ποῖος ἄλλος !

— Ὁ Τελάχας !

— Εἶχα γράμμα τοῦ ἀδελφοῦ του . . .

— Τί ! Εἶσθε εἰς ἀνταπόκρισιν καὶ μ' αὐτόν ;

— Μάλιστα ! Μοῦ λέγει νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι εἶναι πολὺ ἀσθενὴς ὁ ἀδελφός του, ὅτι τὸν βλέπει μαλακώτερον, καὶ ὅτι ἴσως ἡ περίστασις τώρα κατάλληλος διὰ τὴν παρουσίαν σου. Πηγαίνετε, φίλε μου. Πηγαίνετε. Ἴσως βάλῃ γνώσιν προτοῦ ὑπάγῃ εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία του ἢ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Πλούτωνος.

Ὁ Λανὲκ ἠσθάνθη ὡσάν νὰ ἐπέβη ἡ ἀπανοή τὸ στήθος του καὶ νὰ ἐστένευε τὸν λάρυγγά του. Δὲν ἀπεκρίθη. Δὲν ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ λέξιν. Ἐφραντάζετο ὅτι εὐρίσκεται καὶ πάλιν εἰς τὴν νῆσόν της, ὅτι τὴν βλέπει, τὴν ἀκούει. Ἴσως . . . Ἄλλ' ἡ ἐλπίς δὲν ἐτόλμα νὰ πετάξῃ τόσον μακρὰν . . .

Τὴν ἐπαύριον ἀπεχαιρέτισε τὴν καλὴν Ἀμερικανίδα.

— Ὅ,τι καὶ ἂν συμβῆ, εἶπε φίλων τὴν χεῖρά

της, ἡ φιλία σας μοῦ μένει παρηγορία παντοτεινὴ.

— Πηγαίνετε, καὶ ἔχω τὸ προαἰσθημα ὅτι θὰ νικήσωμεν. Θὰ μοῦ φέρετε τὴν γυναῖκά σας εἰς τὴν Ἀμερικὴν νὰ μ' ἐπισκεφθῆτε. Ἡξέυρετε, εἶμαι ἀπὸ τώρα ἐρωτευμένη μαζῆ της. Ἄμα τυπωθῆ τὸ βιβλίον μου περὶ Ἑλλάδος, θὰ τῆς προσφέρω τὸ πρῶτον ἀντίτυπον, ὡς δῶρον διὰ τὸν γάμον της.

Καὶ ἀνυψώθη ἐπὶ τῶν μικρῶν ποδῶν της διὰ νὰ τὸν φιλήσῃ εἰς τὸ μέτωπον.

Εἰς Τήνον, εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, δὲν τὸν ἐπερίμενε τώρα ὁ Ἀριστείδης, ἀλλὰ κατὰ καλὴν τύχην συνήντησεν ἐκεῖ τὸν Κωνσταντίνον Τελάχαν αὐτοπροσώπως.

— Ἰδοῦ, εἶπε σφίγγων τὴν χεῖρά του, ἦλθα ! Καὶ μὲ ὑποδέχεται ὁ βασιλεὺς τῆς Τήνου.

— Τί βασιλεὺς ! ἀνέκραξε στενοχωρημένος ἐκεῖνος. Εἶπέ καλλίτερα ὁ δούλος της ! Ἄμα πατήσω ἐδῶ, δὲν εἶμαι πλέον κύριος τοῦ ἑαυτοῦ μου. Δὲν μοῦ μένει οὔτε στιγμή ἰδική μου. Ἐπειδὴ μὲ ἀνέδειξαν βουλευτὴν των, ἔχω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπισκέπτωμαι δωρεάν ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς των, χρεωστῶ νὰ τοὺς βαπτίσω ὅλα τὰ τέκνα των, καὶ τοῦτο σημαίνει χαρίσματα ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ φροντίδας ἔπειτα ἐνόσω ζῶ. Χρεωστῶ πρὸς τούτοις νὰ ἔχω τὸ σπίτι μου ἀνοιχτὸν αἰωνίως εἰς ὅλους των, τὴν τράπεζάν μου ἐπίσης ἀνοιχτήν ! Καὶ δὲν ἀκοῦν αὐτά, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ ἀνατιβοκαταβαίνω αἰωνίως τὰ βουνά, νὰ τοὺς ἐπισκέπτωμαι κατὰ σειρὰν εἰς τὰ χωρία των καὶ νὰ μὲ ξεκωφαίνουν μὲ τοὺς πυροβολισμοὺς των !

— Αἱ ! Πρέπει κάπως νὰ ἀντιπληρόνηται ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα τοῦ νὰ κάθηται κανεὶς εἰς τὴν Βουλὴν.

— Ἀντιπληρόνηται, λέγει ! Ἡσυχίαν δὲν μὲ ἀφίνουν. Διὰ νὰ τοὺς ἀποφύγω κρύπτομαι ὅσον ἤμπορῶ. Ἐλα ἀπ' ἐδῶ. Ἐχω κρυμμένα τὰ ζῶά μας ὀπίσω ἀπ' ἐκείνην τὴν σκοτεινὴν καμάραν.

Μὲ πόσῃν εὐχαρίστησιν ὁ Γουσταῦς ἐπανέβλεπε τὰ γνωστὰ ἐκεῖνα μέρη ! Τρίτην ἤδη φορὰν τὰ διήρχετο, ἀλλὰ πῶς εἶχον χαραχθῆ ἀνεξελείπτως εἰς τὴν μνήμην του ! Ἀνεγνώριζε ἓνα κῆπον ἐδῶ, μίαν φραγὴν ἐκεῖ, τὴν χαράδραν ἐκείνην εἰς τὸ βουνὸν δεξιόθεν, τὸ σπήλαιον τοῦ Αἰόλου παρέκει, καὶ τὴν μικρὰν βρύσιν μὲ τὰ ἄτεχνα ἀνάγλυφα τοῦ Ἁγίου Μιχαήλ, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῆς Παναγίας, ἔργον Κυρίου οἶδε τίνας ἀνωνύμου χειρὸς πρὸ δύο περιήπου αἰώνων. Ἐτρεχεν ἀδιάκοπον τὸ νερὸν ἀπὸ τὴν βρύσιν καὶ ὁ λεπτός του ἦλος διέκοπτε πενήθιμος τὴν σιωπὴν. Τὰ δὲ βουνά ! Ὀλόγυρα διέγραφον τὰς κορυφὰς των εἰς τὸν σαπφείρινον οὐρανόν, καὶ εἰς τὰ ἡλιοκαῆ πλευρά των προεῖχον βράχοι γυμνοί, μεταξὺ ἐκτάσεων θύμου καὶ σπάρ-

1 Ἴδε σελ. 373.